

sen ki a tanító, hogy a nemzeti szózatot és himnust, növendékei lehetőleg mindnyájan ismerjék és tudják, mert ezáltal a tanító eléri azt, hogy midőn tanítványai az iskola falait végkép elhagyják, nemzeties szellemmel lépnek az élet küzdelmeibe, s mindenkor füleikbe fog zengeni egy távoli édes hang:

Hazádnak rendületlenül
Légy híve óh magyar! . . .

Ha a tanító ezen eszméket szem előtt fogja tartani, szava nem lesz a pusztában elhangzó szózat, tanítása nem fog kárba veszni, s mindenkor a kötelességét hiven teljesítő hazafi nemes büszkeségével fog végzett munkájára tekinthetni.

Egy tanító.

A községi hitelszövetkezetekről.

A községi hitelszövetkezetek célja: tagjainak erkölcsi és anyagi jólétét, a takarékosági hajlam emelése, hitelük szervezése, a takarékoskodás rend- és munkaszereit általánosítása és hiteligenyüket kielégítése után fejleszteni.

Községenként külön-külön alapítjuk a községi hitelszövetkezeteket, melyek azonban egymással szerves összefüggésben állanak. Szövetkezeti tag lehet: minden a szövetkezet területén lakó egyén. Vallás és nemzetiségi különbség nélkül minden becsületes ember. A ki uszoráskodást folytat, vagy a felekezetek és nemzetiségek között a békés egyetértést felbontani törekszik, azt be sem veszik; ha már bevették, kizárják.

Minden szövetkezet ügyeit függetlenül, önállólag intézi. A szerves összefüggés csak annyi, hogy a felügyeletet gyakorolja a központ és ugyancsak a központ szerzi meg a hiteligenyüket kielégítésére a fedezetet. Az egész szövetkezeti üzletvezetést, könyvvitelt, pénztár kezelést egyöntetűleg eszközlik. Ez már annyira egyszerűsítve van, hogy legtöbb szövetkezetünkben az általunk nyújtott utmutatás szerint egyszerű földműves emberek is azonnal pontosan tudják vezetni.

Eltételezve a vagyoni előnytől, a községi hitelszövetkezetek a szabadság, testvériség és egyenlőség eszméjét is szolgálják, mert a községi hitelszövetkezetek a tagok között a szabadság érzetét erősítik, ugyanis a falu mint ilyen szabadabb lesz és saját közigazgatási és hitel ügyeit otthon vasárnaponként a veszer-nye után maga igazítja el szabadon.

Testvérivé is válik a falu népe, mert érzi,

hogy együtt egymásra támaszkodva, maga képes mint jó testvér közös vagyont közös jóra hasznosan kezelni.

Egyenlővé is válik a falu népe, mert ha hetenkint egyszer — az üzletrészek befizetése napján — ügyeit együtt intézi, úgy egymástól — mindég az értelmesebbektől — tanul és önművelődés útján egyenlőbbé válik; úgy hogy községi hitelszövetkezteink útján hiszszük és reméljük: meg fog szünni a falukból a városokba vonuló, a socialis és anarchikus tévtanok befogadására alkalmas anyag termelése.

Egyik célja az is községi hitelszövetkezteinknek, hogy a társadalom különböző osztályait egymáshoz közelebb hozza, a barátságos érintkezést lehetővé tegye.

Községi hitelszövetkezteinknél a nyereszkesedés vagy uszoráskodás teljesen ki van zárva, mert többet mit 2 százalékot alapszabályaink szerint nyereségül nem vehet és az osztalék maximuma meg van állapítva; a tartalék tőke pedig, mint közös közigazgatási célra szolgáló vagyon felosztás esetében sem osztható a tagok között fel. Az rendszerint a falu közös céljára: iskola, kised-ovoda stb. fordítandó.

Községi hitelszövetkezteink hitele a hazai szövetkezetek központi hitelintézete, mint szövetkezet közvetítésével ma 5 és 1/2 százalék és a hitel mérve a szövetkezeti tagok által aláírt minden 25 frtos üzletrész után, mely öt év alatt hatosonként hetenkint lesz törlesztve, átlag mintegy 75 frt, úgy hogy ha például 100 üzletrész lesz jegyezve és hetenkint száz hatos befizetésére történik ígéret úgy, a szövetkezetnek már az első üzleti nap 7500 frt hitele lehet.

Ezen összeg rendszerint elég arra, hogy egy kis község a terhes adóságok alól teljesen felszabaduljon.

Községi hitelszövetkezteink, vagy korlátlan felelősséggel alakulnak, vagy pedig — és ez gyakoribb — a jegyzett üzletrész után még annak kétszereséig vállalnak felelősséget.

Akkor fognak e szövetkezetek igazán áldásosan működni, ha már a falu népét a nyomasztó adóságok alól felmentették; ezt pedig elériük öt év alatt, mert fél évenként mindenki tartozik 10 százalékot adóssága tőkéjéből is törleszteni. Akkor fog beállni az együttes vásárlás és eladás nyújtotta előnyök élvezete és akkor fogják majd a szövetkezeti üzletrészek hasznai a közterhek egy részét az egyes polgárok helyett viselni.

Tehát röviden összefoglalva az elmondottakat, miért is alapítunk községi hitelszövetkezeteket; azért, hogy a ki velünk szövetkezik, az érezze, hogy Magyarországon legyen valaki szász, román, zsidó, magyar vagy tót

és imádja az Istent bármely templomban, bármely nyelven, az: ha becsületes — ha faluja népe ilyennek itéli — közöttünk vagyónilag is saját erején boldogul.

A görögnyelvi ref. egyházmegye felhívásából közöljük ezeket s ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Látogatás a tanszerkiállításon.

Most, hogy az ország minden vidékéről városunkba jött vendégeink kezdenek elszállingózni, mi is ellátogatunk a tanszerkiállításra, megnézzük azt jól, körülményesen, hogy olvasóinknak hű referátát nyújthassunk róla.

Nos tehát, ott voltunk elmondunk hiven mindent a mit láttunk, ne hogy valakinek olvasóink közül alkalma nyíljon panaszkodni a hanyag tudósítás miatt.

A debreczeni országos tanszerkiállítás, ha nem is legpéldásabb rendet tünteti fel, de mindenestre elég akceptálható, bár ha teljesen szigorúan bírálánk azt meg, itt-ott bizony akadna kifogásolni valóknak, főképen a csoportosítások helytelensége, de még jobban a rendszertelen katalogus miatt. Ez a füzet nem egyéb egy vaskos hirdetési kötetnél.

De az előforduló rendszertelenséget mentő azon körülmény, hogy a rendezőség e nem várt eredményre nem volt elkészülve, nem számított annyi kiállítóra.

A kiállítás maga három épületben van elhelyezve, a kereskedelmi akadémia, a kollégium és a gazdasági tanintézetben.

Mindhárom, de főképen a kereskedelmi akadémia zsufolásig meg van telve a kiállított tárgyakkal.

A kiállítás rövid, ugyszólván dióhéjba foglalt kivonata az ugynevezett főcsoport, a kereskedelmi akadémia dísztermében van elhelyezve.

Már maga a díszterem, a melynek fal-festményei a kereskedelem történetéből vett mozzanatokot ábrázolnak, lekötötte a látogató figyelmét. A rendezőség itt gyűjtötte össze az egyes kiállítók gyűjteményes kiállításából a legérdekesebb darabokat, miáltal épen ez a terem vált a kiállítás legérdekesebb részévé.

Innen legközelebb találjuk az ipariskolák termékei kiállítására épített pavillont. Sok nagyon sok szép dolog van itt kiállítva, a melyek közül főképen a nagyváradi és debreczeni ipariskolák, az ungvári agyaggyár munkái, a homonnai fafaragászati iskola faragványai, az első magyar varrógépgyár izléses csoportja, a tamborirozó gép, tűnek fel főképen.

Londvay Bella félrehuzta az ajkát, a dacz pirja ült arcára.

Tudta, hogy csak egy szó kell annak az embernek s azzal az egy szóval keresztet huz a holnapi párbajra. Csak egy szó s a veres hadnagy . . .

Erre a gondolatra összerezent. Ha holnap . . .

— Eh! — Végig mérte tekintetével Gyalokayt s elsietett.

III.

Hanem este, mikor az ágyban nem találta helyét, amint ott fetrengett álmatlan szemekkel, akkor kétségbeesés szállotta meg szívé.

Ugy érezte, hogy nagyon fuladt a levegő szobájában. Pedig az ablakok tárva-nyitva voltak. A levegő tele volt illatos párázattal, ozónnal, jóleső langy-meleggel.

Tulfeszített fantasiája rém képeket rajzolt elébe. Gyalokay kitűnő lövő, a hadnagy veres feje kivan szolgáltatva golyójának . . . Egyszere egy örült gondolata támadt . . .

IV.

Ott fetrengett a leány a férfi lába előtt. Oda omlott gömbölyű természetével a lába elé, átkulesolva annak térdét hófehér karjaival.

Össze tett kezekkel rimánkodik annak az ifjunak, kinek észbontó fájdalom fogja el a szívé.

Ez a lány a ki most itt van közvetlen közelében, a ki megvetéssel üldözte, a ki úgy játszott a szívével, mint a szélvihar a gyöngénád-szállal, ez a leány most éjnek idején lealacsonyítja magát, kíséret nélkül belopódzik egy férfi szobájába. Egy férfi szobájába jön, aki emésztő, olthatlan tüzzel szereti s attól a férfitől kér, könyörög, rimánkodik — másért.

Agyában egymást kergetik az örület gondolatok s csak azután vesz magán erőt, mikor a nő, a kimerült gyenge nő, lábai előtt végig vágja magát a padlón.

Akkor jut eszébe, hogy ő férfi, a kinek minden csapást hang nélkül kell tűnni mások előtt.

Lehajlik a minden izében reszkető nőhöz, ölébe kapja, kibomlott hajfürtjeit hátra simítja, megígér neki mindent, csitogatja, mint édes anya gyermekét.

A hold oda vetette fényét a park lépésőjére. Az ifju egész szobája ajtajáig vitte a leányt. . .

V.

A lovagiasság szabályaiban nem ismerik a kivételt.

A párbaj megtörtént. Gyalokay volt az első lövés. Azt mesélték hogy behunyta a szemét s úgy sütötte el pisztolyát. — A hadnagy golyója talált, Gyalokayt kitorölték a fürdő vendégek névsorából.

VI.

Mikor meghallotta a kardesörömpölést, oda futott az ablakhoz.

A veres, pufók képű hadnagy minden érdek nélkül tekintett fel a leányhoz s oda emelte hanyagul két ujját a sapkájához.

Londvay Bella areza olyan piros lett mint a főzött rák. Duzzadó keble úgy lihogott, hogy halvány rózsaszín rózsája kiszabadult a tüzés alól s oda hullott az ablak elé a kövezetre.

Valamit felkiáltott a leány s nagyot esilantak sokat mondó álmatag szemei.

A hadnagy ép hogy rá nem taposott a rózsára, de nem vette észre. A rövid felkiáltást sem hallotta.

Elvágtatott a tulsó oldalra s rövid idő mulva eltűnt alakja a vendéglő ajtóban.

Londvay Bella pedig csak nézett útána karmin piros, nedves ajkát harapdálva.

A hátsó épület földszintjén a helybeli református és római katolikus elemi iskolák izléses kiállítása van, mindkettőt nagyon sokan látogatják.

A folyosót a különböző tanítók által készített tanszerek foglalják el.

Az első emelet folyosóján, valamint a második emelet könyvtárában kiállítási csoportja van, különböző iskolai kiadványokkal tülhalmozva.

A hajdu-szoboszlói óvoda kiállítása külön termet kapott s ezt Nánássy Róza óvónő valóban párját ritkító ügyességgei rendezte be.

Az első emeleten a női kézi munkák különböző csoportjai láthatók. A Boross Testvérek, Benyáts Emil, azonkívül számos tanítónő kézimunka kiállításait folyton sűrűn látogatják.

A „kalotaszegi varrottas“-okat Gyarmathy Zsigmondné és Farkas Gizella állították ki; egész nyiltan szólva, valóban bámulatba ejtik ezek a munkák a látogatót.

Ugyanezen emeleten van a hangszerkiállítás is. Schmidt Sámuel és Stohwasser J. hangszerkereskedők az európai készítményű különböző hangszerek legremekbűbeit állították itt ki.

Folyton szól e teremben a zene.

A kereskedelmi akadémia áruismeri szertárának megtekintése után, ugyanannak fizikai szertára következik a második emeleten. Mellette van Riemer Ede írógépe és írásszorosítója, majd a Neidlinger ezé „Singer“ varrógép kiállítása.

A következő teremben a Mühle-féle magkiállítás és a Gál-féle „Rajzfogó“ igen érdekes látni valók.

A hátsó lépcsőn lemelve itt van az akadémia remek berendezésű tornaterme, valamint a Knuth Károly kiállítása.

A gazdasági tanítónő az intézet különböző szertárai és a Heykal Ede kertészeti kiállítása látható.

Mindkettő rendkívül vonzóan van összeállítva.

Végül az ős kollégium következik, ahol első sorban a Calderoni tanszerkiállítását tünik elénk.

Közélemben ott van a gyermek szoba, a mely a testi nevelésre vonatkozólag átható képet nyújt.

A svédornázást Dr. Siehermann Adolf, a különböző kötszereket és vivási felszerelést Kálnai Lipót állította ki.

Végül a preparatoriumokat emeljük ki, amelyek kiállító Dr. Lendl Adolf és Rosonovszky Frigyes. E csoport egyike a kiállítási tanügyi tekintetben legfontosabb részének.

Amit mi a kiállítás ismertetéséből kifelédünk, azt olvasóink a tanszerkiállítás meglátogatása alkalmával maguk fogják végig nézni. . . .

A hétről.

A debreczeni tanszerkiállítás nagy látogatottságnak örvend, a városban napról napra tanügyi értekezletek, tanítói és tanári ülések tartatnak, az utcán tanügyi dolgokról beszélgetnek, a lapok hasonlóképp ezekkel vannak tele.

Mindez pedig a tanszerkiállítás miatt.

Hát vajon hogy lesz pár hó múlva a debreczeni baromfi kiállítás alkalmával?

Megyünk kifelé a nyárból.

Idestova olyan hosszú lesz az éj, hogy a ki csak egy kicsit takarékoskodni akar, könnyen elaludhatja a vacsorát és a reggelit is.

Jönnek a színészek.

— Na végre — kiált fel sok ember. Furcsa! Mintha nekünk a nyár folya-

mán amugy is nem lett volna komédiában részünk

Ma délután híre ment a tanszerkiállításra, hogy a polgármester leköszönt.

Igen, a tanfelügyelőnek, a ki pedig a városháza alatt felköszönt neki.

A városházán a tanszerkiállítás, a debreczeni zajos napok! a folytonos ünnepek stb. — miatt többen nem kezdhetik meg a szabadságukat.

Mikor ezt, vagy azt a közérdekű ügyet megvalósításra buzgólkodó emberek siettetik, az a válasz hangzik fel:

— Ejh, rá érünk arra még!

Most az egyszer a szabadságról visszamaradt tisztviselőktől szinte jól esik hallanunk:

— Ejh, rá érünk arra még!

Debreczeni hírek.

* **Debreczen városi képe az ezredéves kiállításra.** A magyar királyi belügyminiszter jóváhagyta a város törvényhatósági bizottsága közgyűlésének azt a határozatát, hogy a milleniumi kiállításra Debreczen város régi vásárainak domborművű szemléltető képét 4000 frt költséggel kiállíttatja.

* **Katonáink a nagygyakorlatokon.** Elmentek a közös hadseregbeli huszárok; tegnap elment a 39. gyalogezred, már csak a honvédség van itthon. A honvédség városunkból f. hó 31-én távozik el, hogy a Pestmegyében tartandó gyakorlaton részt vegyen. A tartalékosok ma vonultak be 35 napra s így az idő nagyobb részét ők is a gyakorlaton töltik. A honvédhuszárok későbbben szept. 3-án indulnak, mert ők ugyanis utólérik a lassan haladó gyalogságot. Azután csendes lesz a város estenként; nem hallatszik a „csapisztrák“ és a takaródó, míg a szept. 10-ike körül visszatérő 39. gyalogezred újra szokásba nem hozza.

* **Halálozás.** Általános részvételt keltő gyászestéről értesítjük olvasóinkat: Béressy Sámuel, Debreczen értelmiségének egyik legtekintélyesebb tagja, a ki több év óta tartó betegsége előtt tevékeny részt vett a közügyekben, 72 éves korában Ersemjénben elhunyt. Béressy Sámuel egykor tekintélyes ügyvédi irodát tartott fenn városunkban, az első takarékpénztárnak egyik legrégebbi választmányi, majd igazgatósági tagja volt, az aligazgatói tisztjéről pedig a múlt évben köszönt le a betegeskedése miatt. Részt vett a szabadságharcban is mint honvéd főhadnagy. Halálát előkelő rokonság gyászolja; Vejei Szunyogh Sándor, kir. tan. és pénzügyigazgató, továbbá Szalay József, kir. törvényszéki bíró s rokonságban állott a Komlóssy, Tikos és más előkelő debreczeni családokkal. Haláláról a következő gyászjelentés adatott ki: „Öz. Béressy Sámuelné, szül. Tikos Anna, valamint gyermekei: Béressy Ilonka férjével Szunyogh Sándor és gyermekeivel, Béressy Gizella férjével, Szalay József és gyermekeivel és számos rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják a szeretett férj, atya, após, nagyapa és rokonnak, Béressy Sámuel ügyvéd és 1848/49-iki honvéd főhadnagynak f. hó 22-én reggeli 9 órakor, életének 72., boldog házasságának 36. évében, Ersemjénben végegyengülés következtében bekövetkezett elhunytát. A megboldogultnak földi részei folyó hó 24-én d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint a várad-utczai 2085. sz. házunktól a Kossuth-utczai sarkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, ismerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1894. aug. 22-én. Adott legyen emlékezete!“

* **Nagy bűnösök.** A debreczeni kir. ügyészség fogháza két újabb „nagy rab“-bal szaporodott. Szekeren, szuronyos esendőrök között szállították be tegnapelőtt Derecskéről S. Kiss Mihályt, aki f. hó 7. és 8-ika közötti éjjel feleségét agyonlőtte, aztán öngyilkosságot

akart követni, de csak annyit ért el, hogy a szájába lőtt golyó bal arcán keresztül furódva, a szájától a bal szemöldökéig borzasztó sebet vágott. Özses hajú 52 éves ember. — A másik, akit tegnap hoztak be szintén olyan kísérettel mint az előbbit, Tóth Imre, ki a péresi rablógyilkossági kísérletben a már fogva lévő Vaszilnak, aki már 14 évet ült Illván, büntársá. Karczagon fogták el s most már ketten várják a többieket, míg aztán együtt mennek a törvényszéki végtárgyalásra, a hol különösen Vaszilra szomorú dolgok várnak.

* Megüresedett alapítványi helyek

A pallagi földmives-iskolában Debreczeu város két alapítványi helye megüresedett. A város tanács ezek betöltésére pályázatot fog hirdetni: Az alapítványi helyekre, melyek elnyerése ingyenes tanítással és ellátással jár, debreczeni születésű, irni. olvasni, számolni tudó, 17 évet betöltött ifjak pályázhatnak.

— A tűzoltóság új laktanyája.

A Csapó utca végén álló oláh kaszárnyából kiköltözködött a légénység s most már ezt a tágas helyet a tűzoltóság fogja elfoglalni. Mielőtt azonban elfoglalná, úgy látszik nagyon sok javítani és helyre állítani való van ott s mindaddig míg ezzel készen nem lesznek a tűzoltóság régi laktanyájában szorul meg. Ideje is már, hogy a tűzoltóság olyan tanyát nyerjen ahol a szükséges helyiségeken kívül meg van a tág terület a házi gyakorlatok megtartására is.

Egy sportsman.

Bizonyára örömmel veszik lapunk t. olvasói azt a kellemes hírt, hogy Lázár Béla főhadnagy, aki a debreczeni lóversenyek alkalmával is többször a legjobb lovasok egyikének bizonyult, hosszas betegségeből a Schwarzer-féle gyógyintézetben teljesen felgyógyult és az intézetet már el is hagyta. A kitűnő champiou-lovas, orvosai tanácsára, egyelőre tartózkodni fogalovaglástól.

* A honvéd lovassági laktanya kibővítése.

Debreczen város törvényhatósági bizottsága f. év május hó 25-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a vásártéren álló honvéd lovassági laktanyát a szükséghez képest kibővít. A határozatot a közgyűlés, miután költségvetés is tétetett, jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszterhez fölterjesztette, ki a perliminált 25,800 frtos költségvetést jóváhagyta.

* Halálos esés.

A szülői gondatlanságnak sok gyermek lett már áldozata, de a szülők ennek daczára sem okulnak s nem gyakorolnak vagy gyakoroltatnak felügyeletet gyermekeik fölött. Ilyen eset történt e hó 20-án is. Fekete Gábor 5 éves kis fiával jött hazafelé a dinnyeföldről taligán, mely telve volt frissen szedett dinnyével. A kis fiút atyja felültette a dinnye tetejére s úgy jöttek hazafelé. A kis fiu azonban nem tudni hogyan leest a taliga alá s az keresztül ment rajta. Apja utána ugrott ugyan, de nem tudta megmenteni s ő is sérüléseket szenvedett. A kis fiu tegnap délután sebeibe belehalt.

A vége fele . . .

Pusztul a vér, lánglohad . . .

Egész életemen keresztül rajongtam az éjszakáért. A napot nem becsültem többre egy eladott manilla szivar csutkájánál. Egy olyan félig elszívott szivarnál, melynek a felét más élvezte el.

Nem is becsülhettem többre; mert hiszen a felét elaludtam.

Az éjszakát inádtam, rajongtam esendjéért, sötétségéért, rajongtam lármájáért az éjjeli mulató helyeken. Nem ismertem a világot csak a mesterséges világítás mellett.

Mikor lebukott az álmos nap, mint a részeg ember s elfoglalták birodalmukat a csillagok, a halvány képű hold, akkor vette számomra igazán kezdetét az élet.

Szeretem az éjszakát télen, nyáron, az év minden szakában megtaláltam benne a hamisíthatlan poésist.

Elkezdve a májusi éjszakáktól, melynek levegője vibrál a cigány zenének, hol lágy,

szét-folyó akkordjaitól, a ködös, melancholikus éjszakákat, a ropogós havu, viharos téli éjszakákat, a szerelemre, szabadságra keltő tavaszi illatterhes éjjeleket, a vágy kergető, vágykeltő nyári éjszakákat, mind, mind szerettem . . .

Mikor kávéházakban, vendéglőkben kigyult a gáz, a villany-láng akkor láttam én szépnék a világot.

Akár a fehér asztal mellett, akár nyár, vagy téli táncmultságokon, színházban, a kávéházi márványasztal mellett, ujság, lapok között, utcai, erdei séták alkalmával, otthon esendes szobám néma négy fala között, terhes munka közben könyvek között, íróasztal mellett, mindenütt, mindenütt csak az éjszaka volt éltető elemem.

Éjszaka végeztem legterheesebb munkáim, éjszaka éltem legboldogabb perceim. Elmém éjszaka ébredt, megfigyelőbb, szívem lángolóbb, szilajabb volt . . .

Pusztul a vér, láng lohad.

Bübjajos, aranyos téli, nyári s mindenemü éjszakák töletek veszek immáron bucsut. Az élet álom: én ti veletek álmodtam keresztül az életet. Költészetetek tartott fogva, míg békés polgárok puha váncosok közt álmodoztak a prózai részről, vagy a meztelen földön, szalma priesesen szótték az epizodokat a világ, a sors regényéhez. Zolánál nagyobb naturalista a nyomor, Marlittnál limonádébb izü történeteket produkál az ábrándozó emberek nagy tömege.

Hosszu éjszakákat keresztül álmodtam ezelőtt, hosszú téli éjszakákat, ezután keresztül fogok aludni.

Mellem, fejem, minden tagom tiltakozik a régi élet ellen.

A nyütt nyelv göresös köhögése nincs összhangban az éjszaka ábránd világával, a romlott gyomor nem türi az éjszakai tivornyákat, az álmos szem, leleszködő szempillákat sérti a fényes termek világítása.

Kezdek nyárs polgár lenni, lefekvésemnél a tyukok lesznek irányadók. Nem mondom, hogy szives-örömet teszem, de mikor:

Pusztul a vér, láng lohad.

Kifáradtam, keresek egy kis zugot, hova nem férköztök be viharos, zajos éjszakák, ábrándos éjjelek. Nem álmodni, aludni vágyom, míg nem eljön az idő majd mikor eljössz te mindent megváltó örök éjszaka . . .

Szatyi.

Hajdumegyei hírek.

Számonkérőszék a megyénél. Erősen folyik a munka a vármegyei központi hivatalban. itt van közeleg a beszámolás ideje, amikor minden hivatalnoknak számat kell adni arról, hogy május hónap óta mit végzett el. Hajdúvármegye számonkérőszéke a jövő, szeptember hó 6-n, csütörtökön délelőtt kilenc órákor a megyeháza tanácstermében, gróf Dégenfeld József főispán elnöklete alatt tartja meg ülését, a közgyűlést megelőzőleg.

Hajdúvármegye állandó választmányának ülése. Hajdúvármegye állandó választmánya szept. hó 5-én, délelőtt 9 órákor a megyeháza tanácstermében, gr. Dégenfeld József főispán elnöklete alatt ülést tart. Az állandó választmány ezen az ülésen a házipénztár jövő és az utépitészeti pénztár 1895. és 1896. évi költségelirányzatát állapítja meg. Azonkívül a szeptember hó 24-én tartandó közgyűlés tárgysorozatát is megállapítja.

Kossuth szobra. Kossuth Lajosnak Debreczenben fölláttatandó szobrára ma a következők küldötték be adományait a bizottság pénztárához. H-S z o b o s z l ó város polgármestere, mint a város és annak polgárai adományát 336 koronát.

A buzgóság áldozata. H-Szoboszlón István- király napján, d. u. 3 óra tájban kigyuladt egy ház. A tűzoltóság vágatva sietett a veszedelem helyére. Egy Kozma nevű ember hogy hamarabb érjen az égő házhoz felugrott egy rohamó fecskendőre, de lebukott a lovak közé s a nehéz gép kerekei keresztül mentek rajta. Kozma súlyos sérülései miatt estére meghalt. — A tüzet pedig a tűzoltók hamarosan elfolytatták.

Tanítóválasztás volt H.-Dorogon f. hó 19-én. Az ottani iskolaszék a fiú és leány népiskolánál két új tanítói állást rendszeresített. Miután azonban a pályázatra a gyakorlatban jeles képesítéssel bíró idősebb tanítók nem jelentkeztek, az iskolaszék Nagy Miklós elnök indítványára a rendes tanítói állásokat ideiglenesen segédtanítókkal töltötte be: s Tóth Györgyöt H.-Dorogról, Domanits Mihályt S.-Patakról egyhangulag segédtanítókká választotta.

Ki lesz a megyei főorvos. Még f. hó 16-án, csütörtökön lejárt a Dr. Varga Géza halálával megüresedett megyei főorvosi állásra hirdetett pályázat. A lejárati határidejéig öt pályázat érkezett be a főispáni titkári hivatalhoz. A pályázók a következők: Losonecz Gyula H.-Böszörmény, Liszt Nándor Tetétlen, Boda Gyula P.-Ladány, Berényi Pál Balmaz-Ujváros és Udvarhelyi Károly. Ebben az ügyben szombat délelőtt a megyei egészségügyi bizottság ülést tartott. A megyei főorvosi állásra a kinevezés valószínűleg szeptember hóra várható.

Halál a vonat kerekei alatt. Kabáról írják: Kedden reggel a Debreczen felől jövő 1261. sz. tehervonat egy iszonyuan összeroncsolt fiú-gyermek hulláját hozta be a kabai állomásra. A hullát Kaba és Szoboszló között szedték fel a véres sinekről. Az agnoskálásnál kiderült, hogy Décsy Mihály 15 éves h-szoboszlói cseléd volt a szerencsétlen, akit valószínűleg a hajnali vonat taposott agyon. A gyerek a megejteti vizsgálat eredménye szerint öngyilkossági szándékból feküdt a vonat elé, amiatti elkeseredésében, hogy visszakényszerítették a gazdájához, akit pedig az életénél is jobban megunt. Az öngyilkos fiút K a b a n temették el.

Inség a Hortobágyon. A hortobágyi pusztán csak most ütött be igazán az inség, a maga teljes nyomoruságával. A pusztán hónapok óta nem ázott meg a mező, kiszáradt, elaszott minden fűszál, még a mult hetekben beállott országos esőzésből sem jutott a Hortobágyra. A nyájak, ménesek, gulyák nagy részét már régebben hazahajtották, csak pár megrtkult gulya maradt még künn lesoványodva, jobb jövő reményében. Ime most új csapás nehezedett az éhező barmokra. Fellépett három gulyában a száj- és körömfájás miéért is e gulyák járásait zár alá helyezte a mezőrendőrség, éppen akkor, midőn a jószágtartó gazdák a minden élelem nélkül szükölködő állatokat haza akarták szállítani. Az intéző és gazdasági bizottság ma délelőtt e tárgyban ülést tartott K i r á l y Gyula tanácsnok elnöklete alatt. A bizottság abban a javaslatban állapodott meg, hogy a gulyák egy hétig még künn maradjanak, a beteg jószágok az egészségesektől külön választassanak és takarmánnyal élelmeztessenek, a földmívelésügyi minisztertől pedig a tanács sürgősen kérelmezze annak megengedését, hogy az éhínséggel küzdő jószágok behajtását a tulajdonosok tanyáira az állategészségügyi törvény betartása mellett engedélyezze, amint ez tavaly is történt, mikor a Hortobágyon a ménesekben takony-kór ütött ki. A bizottság egy hét múlva ismét összeül.

A predikátum.

A predikátumokat nem mindég a kiály adja, néha ugy hozzájut az ember, hogy maga se akarná.

Debreczenben lakik Ajtós Halász János uram, akinek az őse így jutott a predikátumhoz:

Az öreg Halász egy éjjel vidám állapotban bandukolt haza. A Csapó - utcában

véges-végig kellett mennie (erre született az ismeretes nóta.) Amint mendegél, észre veszi, hogy egy nagy vasajtót nyitva hagytak a eselédék.

Halász megcsóválta a fejét, elmondott egy monológot a eselédék rosszaságáról és arról a kárról, mely az ajtó nyitva hagyása miatt a gazdát érhetné.

E közben a bosszu gondolata érlelődött meg agyában.

— Ha most én azt az ajtót kiveszem a sarkából és kiczipelem ide az uteza közepére, hát akkor annak a gondatlan eselédnek holnap vissza kell czipelni. Ez léssen az ő jól megérdemelt büntetése.

És tön a mint mondá. A nagy vasajtót szerencsésen ki is emelte sarkaiból, de mert az ajtó nehéz is volt, Halász uramban a borból sok is volt, biz az ajtó rá esett szegényre és nem birt alóla kikászolódni. Ott kellett bevárnia a reggelt a nehéz ajtó alatt.

És a hálátlan háziur, akinek az érdekeit védelmezte, még be is perelte, hogy az ajtaját el akarta lopni.

Ettől a percztől kezdve rajta is, meg a családján is rajta ragadt az ajtós predikátum s az unokák, akik maguk is oda írják a nevek mellé, ma már talán azt sem tudják, honnan származott.

Ujdonságok.

— **Egyházak.** Vásárnap az ev. ref. templomokban a következő lelkészek tartják meg az istenitiszteleteket; a nagytemplomban: Mindszenty Imre, a kistemplomban: Kovács Emil, az ispotálytemplomban: K. Tóth Kálmán. — A róm. kath. templomban reggel hét órákor csendes szent misét tart Kópis József segédlelkész, délelőtt kilenc órákor énekes szent misét Dr. Wolafka Nándor vál. püspök-plébános mond, amely után a szentbeszédet Kópis József tartja meg. Délben fél tizenkét órákor Tarnay Károly mond rendes szent misét. Délután három órákor litánia, négy órákor pedig a rózsafüzér társaság ajtatatossága lesz. — Az ág. hitv. templomban vasárnap délelőtt tíz órákor Materny Lajos lelkész tart istenitiszteletet.

— **A király döntése az árvtartó alap ügyében.** Ez az évek óta huzódó ügy remélhetőleg nemsokára végleges elintézését fog nyerni. A város törvényhatósági bizottságának közgyűlése mult évben azt a határozatot hozta, hogy az árvtartó alap, mely Mária Terézia magyar királynő által történt alapíttatása óta, miután a helybeli róm. kath. egyházközség az őt abból megillető részt már kivette, — ez idő szerint közel kétszáz ezer forintra növekedett, az ev. ref. és az ágost-evangelikus egyházak között, a lélekszám arányában felosztassék. A debreczeni ág. ev. egyház e határozatot sérelmesnek találván, a méltányosság figyelembe vételével kérte felosztatni, lehetőleg egyenlő részre; utóbbi egyház ilyen értelemben föllebbezte meg a közgyűlési határozatot a m. kir. belügyminiszteriumhoz, mely miután ez ügy elintézése a király ő felsége döntését teszi szükségessé, a felség elé terjesztette. A király ő felsége, f. hó 21-én kelt legmagasabb elhatározásával, föltételesen döntött ez ügyben, a mennyiben kijelentette, hogy az árvtartó alap felosztassék. A felosztás módzatai fölül a m. kir. belügyminiszter véleményét kívánta be a király. Mint értesülünk, a belügyminisztérium illető szakreferense, a

felső elé terjesztendő véleményében a debreczeni ág. ev. egyház főlebbezését figyelembe veendőnek fogja véleményezni.

— **Csáky Albin és Berzeviczy Albert Debreczenben.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester örvendetes hírt jelentett be vasárnap az árvaházi és szeretetházi igazgatók értekezletén. Csáky Albin gróf kiállítási védnökötől levelet kapott, melyben tudatja, hogy a kiállítást megfogja látogatni. Ide jövetelének napját nem nevezte meg. Csáky Albin grófot, a ki diszpolgára is Debreczennek, ünnepélyesen készülnek fogadni. Berzeviczy Albert volt államtitkár szintén bejelentette, hogy meglátogatja a kiállítást.

— **Szerencsétlenség kutépités közben.** Majdnem végzetessé vált Kovács Gábor debreczeni lakosnak a kut készítés mestersége. Gyapoly községben egy 13 méter mély kutat készített. Midőn már majdnem készen volt, a lába megcsuszott s fejével a kutba esett. Midőn felhúzták, még életben volt. Az első orvosi segílyt a gyorsan megjelenő pocsjaitb. járás orvos, Dr. Engel Ignác nyújtotta.

— **A költöző golyák.** Azok a hosszú csőrű, piros lábú madarak az idén szokatlannul korán verték a takarodót. A golyák ilykorai elköltözéséről azt jósolják, hogy: hosszú és kemény telünk lesz!

— **A tanszerkiállítási bíráló bizottság szakasportjainak elnökei** f. hó 25-én délelőtt 8 órakor értekezletet tartanak; d. u. 3 órakor a jury-bizottság nagy gyűlése lesz a kereskedelmi akadémia üléstermében. A bizottság ítéletének kihirdetése a főiskola dísztermében, f. hó 26-án délelőtt 11 órakor fog megtörténni.

— **Hazafias pinczéregylet.** A debreczeni pinczerek elismert jellegű betegségyező pénztára ismét jelé adta hazafias érzelmeinek. Közlebb tartott igazgatósági ülésén elhatározta, hogy a debreczeni Kossuth-szobor létesítéséhez ötven koronával járul hozzá. A hazafias érzelmi pinczerek ezt az ötven koronát pár nap előtt szolgáltatták át Tóth Béla pénztárnoknak.

— **Jótekonyczélú előadások a színházban.** Azután kevésre, hogy a debreczeni színtársulat a restaurált színház falai között megkezdte hét hónapra terjedő működését, élvezetesnek ígérkező hangversenyekre és műkedvelő előadásokra van kilátása a debreczeni közönségnek. Márk Endre ügyvéd kezdeményezésére nagyobb mozgalom indult meg városunkban, amelynek célja e hangversenyek és műkedvelő előadások rendezése úgy, hogy azok tiszta jövedelme az Emke es Kossuth-szobor, a vöröskeresztegylet és a debreczeni jótekonyczélú hangverseny és műkedvelő előadások érdekében a szükségszerű előkészítő lépéseket már meg is tették s terv szerint a nagy előadást tartanak. Mind a négy előadás a színházban a két hetenkint tartandó pénteki s így szünetes napon tartatik meg. A működésre nézve olyan biztató ajánlatokkal áll szemközt a rendezőség, hogy a siker tekintetében már ezek alapján is a legszebb reményre jogosítja fel a rendezőséget. A jótekonyczélú hangversenyek és műkedvelő előadások iránt természetesen városszerte élénk érdeklődést tanúsít a közönség.

— **A közvágóhid megnyitása.** A közvágóhid aug. 1-jén nem volt megnyitható; a városi tanács közlebbi ülésében új terminust tűzött ki, — szeptember elsejét, a mikor a vágóhidat átadják a közhasználatnak.

— **Műkedvelő előadás.** A „Csokonai kör“ házalapja javára f. hó 26-án rendezendő műkedvelő előadás az eddig elkelt jegyekből láthatólag sikerültnek ígérkezik. Tájékozással itt közöljük az előadandó „Próbaházasság“ című vígjáték szereplőinek névsorát: Szikora Márton 28 éves magánzó: Csokonai Vitéz Mihály ur, Rozália 51 éves a felesége: Tóth Eszti ke k. a., Kanócz Gyuri őrmester: Bercsy Gyula ur, Birike testvére, Scharinger Jolán k. a., Hajdu Bokor Berczi városi hivatalnok; Szobonya Sándor ur, Hajdu Bokor István szentesi parasztagazda: Vitárius Imre ur, Zsuzsánna a felesége: Vass Irma k. a., Patenai Bódog mészáros: Darvas Béla ur, Klára kávémérőné:

Katona Jolán k. a., Sági Julesa k. a.: Volai Biri k. a. Rákóczy Alajos eselédsszerző: Zih Rezső ur, Cili néni: Katona Amália k. a., Dolfi pinczér: Kazay Kálmán ur. Ezt követi: „Csokonai megdicsőülése“ allegorikus néma-képlet. Bővebb felvilágosítással szolgálandának a színlapok. A rendezőséget Mándoky Béla nyugalmazott színművész ur volt szíves elvállalni. Jegyek már minden nagyobb üzletben kaphatók.

— **Hus és kenyér.** Régóta tapasztaljuk, hogy az emberi táplálkozásra első és legnagyobb fogyasztásnak örvendő ezeknek szerfelett drágák. A termelő közönség panaszkodik, hogy gabonáját, marháját olesón vesztesíti. — A kenyérsütők, pékek, hentesek, mészárosok örvendeznek, hogy olesón vett anyagokból sok pénzt lehet szerezni, mert tény az, hogy a marha és gabona olesó, de a hus és kenyér drága. A fogyasztó közönség pedig fizet. — Ezek a visszas állapottok uralkodnak ma piacunkon, melyeket mi a javulás reménye nélkül konstatálunk

— **Jótekonyczélú hangverseny.** Az István-malom égésénél szerencsétlen halállal k mult munkások családjai javára jótekonyczélú hölgyek, kiknek élén a minden szépet és jóért lelkesülő Mayer Emilné urnő, dr. Wolafka Nándor v. püspök állnak, szeptember elején nagyobb szabású hangversenyt rendeznek. Egyelőre csak ezzel hívjuk fel a jótekonyczélú és művelzetekért lelkesülő közönség figyelmét a tervbe vett nagy hangversenyre, melynek jövedelméből négy szegény család könnyeit törölhetjük fel. — A hangverseny programja még nncs végleg meghatározva és így csak annyit árulhatunk el abból, hogy nagyon valószínű, hogy Schmidt Róbert lipcsei zeneművész, ki a Jankó-féle zongorának meghonosítása végett városunkban marad, a hangversenyen részt vesz.

— **Baromfi kiállítás Debreczenben.** A debreczeni és hajduvidéki baromfitenyésztő egyesület választmánya tegnap tartott ülésében, melyen Parthay Géza tanár, az orsz. baromfitenyésztő egyesület titkára is megjelent, véglegesen elhatározta, hogy október elején, az őszi nagy vásárral egy időben országos baromfi kiállítást rendez. A kiállítás helyisége iránt még folynak a tárgyalások. A fiatal egyesületnek ez már második ilyen vállalkozása lesz. Arról tudósítanak, hogy Parthay Géza országos baromfitenyésztési igazgató, tegnap végleges megállapodásra jutott az itteni szakegyesület intéző körével, hogy a földmívelési minisztérium támogatásával ez év október hó 7—10-ig Debreczenben nemzetközi baromfi kiállítás lesz. Ezen kiállításon hat állami baromfi-tenyésztő képviselve, és több száz baromfi törzset fognak díjtalanul kiosztani. A kiadási feltételek Parthay Géza igazgatónál, Budapest, Andrássy-ut 05. sz. tudhatók meg. Parthay innen Kolozsvára es onnan Pozsonyba utazik, szintén hasonló kiállítások rendezése céljából.

— **A méh a szőlőben.** Számos vizsgálat azon meggyőződésre vezetett a tudósokat, hogy a méh a szőlőbogytó sohasem sérti meg, ha az más rovarról nem szenvedett sérülést. A méh csak akkor szurja meg a szőlőbogytó és szivja ki a nedvet, ha az már más rovarok, madarak által, vagy más okok miatt meg lett sértve. Tettek akként kísérletet, hogy a kaptár röplyuka elé különböző vékonyhéjú szőlőtettek s bár a méhek örökösen a szőlőn zümögtek, egyetlen bogytó sem sértettek meg. Ezután a bogytók egy részét megszurták és úgy tették a röplyuk elé s a méhek rövid idő alatt az összes megszurtt bogytók nedvét kiszívták, de a többi bogytó sértetlenül hagyták.

— **Sétahangverseny és kotilion estély.** Vettük a következő meghívót. Meghívó. Van szerencsém a tisztelt szülők becses tudomására hozni, miszerint folyó 1894. évi aug. hó 26-ikán, Tóth Ferenc ur salétrom-utczai lakásán, a helybeli ö. t. egylett zenekarának sétahangversenyével egybekötve zártkörű kotilion-estélyt rendezek. Józsa Lajos tánczenetanító. Kezdeté 7 órakor. Belépti-díj hölgyeknek 30 kr. Uraknak 50 kr.

Borura derü.

Biharmegyében a gyakorlatok alkalmával egy csapat utász, valami 20 ember, magányos épületet vett észre az ut mentén. Koresmának hitték az alházat s mivel éhesek és szomjasak voltak, betelepédtek az udvarra.

— Hé koresmáros! kiált a szakaszvezető — hamar egy korty italt!

— Bort! — kiált egy másik és így ös-szevissza.

A koresmáros, fetesége és szépséges három lánya kiczipelnek egy hosszú asztalt, gyorsan teritenek és a szomjas, éhes hadfiak előtt csakhamar czipók, sonkák, szalámi, bor és szóda lepik be a fehér abroszt.

Néhányan ugyan vakargatták a fülök tövét a fizetésre gondolva, de hát éhesek voltak. Vigye a manó! együnk, igyunk! gondolták.

A koresmáros és háza népe gyönyörködve nézte, hogyan fogy az étel, ital. Persze, a pompás üzlet! gondolta némelyik utász bánatosan.

Végre jóllaktak mind.

— Fizetni! — kiáltá a szakaszvezető.

A koresmáros kacint egyet, az asszony nevet, a lányok pedig kacagnak, mintha csiklandoznák őket.

— Fizetni! mennyi a számla? — hangzik másodsor

— Már ki van fizetve — szól a gazda.

— Mit? hogyan? kicsoda fizette ki? — álmélkodnak a katonák.

— A jó Isten! — nevetett a koresmáros — és ha még egyszer erre viszi az utjok, térjenek be újra hozzám.

A hadfiak meleg kézzorításokkal busuztak el szives házigazdájuktól, M. B. nagybirtokostól, a ki az aratás miatt volt künn koresmának nézett tanyáján családjával együtt.

Színház.

* **Szintársulatunk új tagjai.** A debreczeni szintársulat új tagokat s bennök a megfelelő szerepkörben kitünőbb erőket kapott. Tiszai Dezső színigazgató ugyanis szerződött Bájnóczy Valérát, a színiskola volt növendékét és szerződötté ujabban Ferenczit, a mult téli évad folyamán annyira kedvelt baritonistát. Földváry a társulat eddigi baritonistája már el is hagyta a társulatot s helyét holnap Ferenczy foglalja el.

* **Tiszayné beteg.** Tiszainé Ellinger Ilona, — mint erről részvétellel értesülünk — ágyban fekvő beteg. A mult hét szombatján meghűtötte magát s erős torokbaja miatt az ágyat kell őriznie. A Tiszainé betegsége miatt a Paraszthűség, Than Gyula népszínművének előadása is elmaradt szeptember 2-ára.

* **A mi primadonnánk.** Ruzsinszky Ilona, szintársulatunk új primadonnája kedden és szerdán a budapesti népszínházban vendégszerepelt a közönség és a sajtó osztatlan elismerése mellett. Ennek igazolására reprodukáljuk a Pesti hírlap véleményét, mely szól a következő képen: A szultán ezimszerepében viszont láttuk Ruzsinszky Iont, a ki a budai színkörbeu többször adta a „szultánt“. Ezuttal is megerősített a róla táplált jó véleményben, mely tisztán képzettségének, tehetségének, a játékában nyilvánuló ambiciónak szól, melylyel gyorsan megnyerte a közönség rokonszenvét is. Jó lenne itt fogni ezt a kis énekesnőt — többször módtuk — mintája lehet sok kényeztetett primadonnának abban, hogyan kell énekelni és sok figurázás nélkül játszani. A közönség nagyon jó fogadtatásban részesítette. Roxelanet S. Vadnay Vilma adta, ki H. Pauli Mariska helyett „beugrott“, a mi azonban nem menti ki azt a rossz helyen alkalmazott, sűrűn jelentkező derültséget és a vidéken is idejüket mult allűröket, melyekkel a kis francia leány alakját szerencsésen megfosztotta a költőiességétől. Vadnay Vilma tud különben is alakítani; ne téveszsze hát szem-

elől, hogy a népszínház közönsége megfelelő játékot, éneket jogosan követelhet augusztusban is. A Pesti Hírlap tehát mikor Ruzsinszyt melegen dicséri, Somlóné Vadnay Vilma játékát erősen kritizálja, annyi kétségtelen, hogy Ruzsinszyval nagyobb sikert ér el Tiszai mint amilyet Somlónéval elérhetett volna.

Irodalom.

Az első félév. Régi vágya volt a tanítóknak és a tanároknak, hogy a sajtóban egy teljesen független s e mellett magas irodalmi színvonalon álló lappal érdekeik képviselve legyenek. — Ez a vágyuk teljesült akkor, mikor a Benedek Elek szerkesztésében a Nemzeti Iskola megindult. — Ez a lap már egy féléves multra tekinthet vissza. Es ez a félév az elért sikereit tekintve a lapnak — valóban olyan, milyennel egyetlen tanügyi lapunk sem dícselkedhetik. Ugyanis egy szaklappnak az a fő előnye, ha azt az érdekelt hatóságok magok is szorgalmasan olvassák. Es e tekintetben a Nemzeti Iskola elmondhatja magáról, hogy ezt nemcsak megérte, de a szó teljes értelmében figyelemre is méltatják közleményeit a miniszteriumtól elkezdve a vármegyéig, az egyes egyházi hatóságokig. Ennek a sikernek pedig egyetlen titka a férfias nyíltság egyfelől s másfelől a szerkesztő előnyösen ismert neve. Benedek nem tanár, nem tanító, neki tehát e téren sem elérni való céljai, sem pedig semminemű érdekei nincsenek. A tanítóság és a tanárság tehát csak a saját érdekét mozditja elő, midőn e kitünően szerkesztett politikai tanügyi lap körül csoportosul. — A kaucazió letételével felszabadította magát ez a lap a szájkosár nyügei alól. Ez pedig igen fontos dolog, mert így kritikát s ha kell, éles támadást intézhet a kormány általános politikája ellen is, ha ebben a tanügyi érdekét sértve látja. Ez az egy félévi pályafutás elég biztosíték a többire s részünkről örömmel nyújtjuk az elismerés pálmáját érte a derék szerkesztőnek.

A Beksics Gusztávné és Keleti Ö. Lajos szerkesztésében megjelenő Jókai című szépirodalmi képes hetilap legújabb száma nagyon érdekes tartalommal jelent meg. Különösen kiemeljük belőle „Zsidók a király előtt” című szenzációs vezércikket, továbbá Carius, Armand Silvestre, Keleti Ö. Lajos közleményeit. A kitünően szerkesztett, élénk hetilapot olvasóink figyelmebe ajánljuk. A Jókai előfizetői abban a kedvezményben részesülnek, hogy minden nyomdai megrendelésnél 33 százalék engedményt nyernek, mivel a „Jókainak” saját nyomdája van.

A tanszerkiállítás köréből.

Iskolaszerek bemutatása. A kereskedelmi akadémia vegytani termében tegnap délután mutatta be szép számú közönség előtt A d o r j á n Domokos tordai tanító az általa kombinált iskolai padot és számoló gépet. A gyakorlatilag is kipróbált iskola padról már az országos tanszermuzeum igazgatósága is kedvezőleg nyilatkozott, miután az ugy padegységei mint egészségügyi szempontból a követelményeknek megfelel. A tegnapi hallgatóság is dicsérte a pad szerkezetét.

Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő, a kiállítás buzgó igazgatósági elnökénél tegnapelőtt az országos tanítói árvaház megtekintése után egy 25 tagu, tulnyomólag tanítókból álló társaság tisztolgett. A társaság tagjait ezután Eötvös K. Lajos meghívta vendégül a Nagyerdőre. Ez alkalommal 15 frtot adtak össze Komócsy József leánya javára tendő országos alapra.

Tóth László számoló-gépének bemutatása — a melyről előre hozunk jelentést — nagy számú szakértő előtt ment végbe a kereskedelmi akadémia vegytani termében. Készen felülnek bizonyult a gép praktikus és elmés volta, amelyet — a bemutató által adott felvilágosítások után — a jelen voltak egyhangulag elismerték. Tóth Lászlóhoz napról-napra érkeznek megrendelések és így annak gyors elterjedése előre látható.

Disztornázás. A főiskolai ifjuság is ki akarván mutatni tisztelétét a tanszerkiállításra összesereglett vendégekkel szemben, elhatározta, hogy a főiskolai tornaegyesület a városban levő középiskolai ifjak közreműködésével disztornázást rendez. Az érdekesnek ígérkező tornaünnepélyt Tóth Mihály tornatanár rendezi s az e hó 26-án, vasárnap d. u. 4 órakor megy végbe a nagyerdei korsolyázó téren.

A kiállítás látogatottsága. A kiállítást hétköznapokon is nagy számmal látogatja a közönség. Tegnap 182 személy-jegy kelt el — Ezekkel, valamint az előző napon váltott személy-jegyek olyan tulajdonosaival, akik tegnapelőtt csak egyik vagy másik kiállítási helyet látogattak meg, és az állandó jegyek tulajdonosaival együtt tegnap legalább is 400—450 egyén fordult meg a kiállítás területén.

A „Magyarországi tanítók országos bizottsága.” Debreczen város hatóságának és az országos tanszerkiállítás rendező bizottságának meghívása folytán idei nagygyűlését Debreczenben, a városháza dísztermében f. hó 21-én tartotta A tanszerkiállítást meglátogatók és a nagygyűlésen részt vettek Lukács Mihály a tanítóegyesületet képviselve és Lisszer Jakab a statusquo izr. hitközség küldöttje. (Elismerés és dícséret illeti a hitközséget, hogy tanítójának ismeret és látkörének kibővítésére alkalmat nyújtott.) A városháza díszterme, hol az ország legtávolabb pontjairól több mint kétszáz tanító összesereglett, impozáns benyomást tett a belépőre. A nagygyűlésen megjelent Simonffy Imre kir. tanácsos a város polgármestere, ki a város nevében üdvözölte a megjelent magyar néptanítókat, kik a haza kulturális céljait szolgálják és a kiknek legfőbb feladata a nemzeti ügy előmozdítása. Az üdvözlésre Lakits Vendel az orsz. bizottság elnöke válaszolt. A nagygyűlés főbb pontjai voltak: A népoktatás törvény revíziójára vonatkozó javaslatok. Az ismétlő-oktatás országos szervezése. A tanítóegyesületeknek részvétele a milléniumi kiállításban (mint indítvány). A nagygyűlés után a három helyen is elhelyezett tanszerkiállítást tekintették meg. A kereskedelmi akadémia hatalmas palotájában a szebbnél-szebb tárgyak és azoknak kitünő elrendezése valóban kedves látványt nyújt. Nem lehet eléggé ajánlani, hogy különösen a tanfériak és általában a tanügyi iránt érdeklődők a tanszerkiállítást meglátogassák, mivel ezen a téren szerzett tapasztalatokkal a legszentebb nemzeti ügyünknek, a népoktatásnak teszünk szolgálatot. A tanszerkiállítás f. évi szeptember hó 4-ik napjáig lesz nyitva.

Vegyes hírek.

Érdemjel eselédék számára. A szász király érdemjelét alapított olyan eselédék és munkások számára, kik befejezett 55. életévök után harmincz éven át szakadatlanul egy és ugyanazon szolgálati viszonyban állottak, kifogástalan jelleműek és érzelműek. Az érdemjel ezüst érem a király képével s „Hüség a munkában” a fölírata; a férfiak zöld szalagon a mellen, a nők fekete szalagon a nyakban hordják.

Apa és fia. Egy kassai regrutának egy kis pénz kellett volna. Tudta, hogy az apja nagyon szerette a rigmusokat, hát így kérte a pénzt:

Add el a tehenet s bornyát szegény párárt S aztán küldd el nekem Kassára az árárt. Erre azonban az apa a következő rigmussal válaszolt:

Itt marad a tehén, borju meg már nitesen, Elvitték, a midőn — besoroztak kincsem. **Páris gyomra.** A francia főváros, tavaly a következő mennyiségű vadat fogyasztotta el: 1. 258,035 pacsirtát, 23.300 szalonkát, 195, 964 fürjet, 31,100 vadkacsát, 14.108 szarvas és őzet, 111,639 fácánt, 167.539 csizt és rigót, 266,021 nyulat, 363,189 foglyot, 475 vad-disznót, 25,558 bibiczet, 10,695 krikkacsát és 18 iramszarvast.

Kísérlet a padlason. Egy németországi kis városban történt. Egy hivatalnok családjával aludni tért. Ejjél felé különös zaj zavarta meg álmukat, mely olyanformán hang-

zott, mintha a felettük levő szobában valaki egy hengert ide-oda görgetne. Minthogy a furcsa zaj folyton megújult, a háziur fiával fölment az emeleten levő ebédlőbe, a honnan a zaj hallatszott. A lépcsőn még hallották a görgetést, de a szobába érve, semmi különös nem találtak. Alig értek le ismét a hálószobába, a zaj megújult. A házigazda, aki szentül meg volt győződve róla, hogy valami kísértet okozkodik odafenn, felverte az egész hazát és nemsokára tömegesen mentek fel az emeletre, Fölkutatták az egész lakást és végre egy boros üveget találtak a padlón, a melyben egér volt. A háziasszony zöld borsót tett az üvegbe, a nyalánk állat bebujt az üvegbe és ott addig falatozott, míg az oldala megdagadt és nem tudott többé kibujni az üvegből. Az egér kibuvót nem találva, ide-oda ugrált az üvegben, a mi által a palaczk hengermódra gördült és az okozta azt a különös zajt, mely a ház lakóit olyan nagy izgatottságba ejtette.

Órák tizedes időbeosztással. A tizedes rendszer előbb-utóbb egész bizonyosan az óráknál érvényesülni fog. Gerlach Ferenc frankfurti órás már tett is kísérletet ebben az irányban, két zsebórát szerkesztett, melyek tizedes időre vannak beosztva. Az egyik óránál a nap 10 órára van osztva, az óra 100 percpre, a perc 100 másodpercpre. A másiknál a nap 20 órára, az óra 100 percpre stb. Ha a többi óra déli vagy éjjeli 12 órát mutat, ez a kettő 5, illetőleg 10 órát tüntet fel. Az órák mutató-lapján megvan külön a 24 órás beosztás is, úgy, hogy mind a két időt mutatja az óra.

Figarók versengése. Egy madridi borbély a multkor az oroszlankeztreczen borotvált meg egy állatszeliidőt. Ez a dícsőség sok álmatlan éjszakát szerzett azóta egy párisi Figarónak, ki aztán ugy igyekezett túltenni madridi kollegáján, hogy a napokban a legnagyobb gondal mindkét arcját leborotválta Sioni oroszlanzselidítőnek az oroszlanok keztreczében s mikor készen volt, dikeziót tartott a közönséghez, melyben derekasan lerántotta madridi vetélytársát. Ennek a kihívásnak aztán az lett a következtése, hogy most egyszerre két madridi borbély is felvette az odadobott kesztyűt. Az egyik kész az oroszlankeztreczen két embert nemcsak teljesen megorotválni, de meg is nyírni. A másik még vakmerőbb, mert ráadásul még egy oroszlan sórényét is hajlandó megstuczolni.

A divat köréből.

Esernyők. A napernyők kora idestova lejár s helyet ad az esernyők uralmának, mely az őszi toilette kiegészítő része. Eppen ugy, mint a napernyőknel, az esernyőknel is a vékony formátum a divatos, különösen az ugynevezett tü-esernyők melyek a szövetet kivéve teljesen aczébból készülnek és bámulatos vékonyra összecsavarhatók. Epen ezért a készítésnél nagy gondot fordítanak tartós és finom szövetek választására. Uj rajtok egy golyóalaku csavar, mely az annyi kellemtelenséget okozó esernyő-összecsukót helyettesíti. Egy fordítás és az esernyő kinyílik s ez a csavar állandóan nyitva is tartja. Az esernyő fogantyujának elkészítésében ugyancsak működik a fantázia. Drága tulla- és filigránmunkákat alkalmaznak, de a pompás kivitelű arany, ezüst és bronz fogantyuk is divatba vannak. Madarak, állatok, níp-tárgyak celluloidból láthatók az esernyő-fogantyukon, utánozva az elefántesontot. Nem ritkák a pompás emailrozott porcellán fogantyuk sem.

Alsóruhák tözgeből. Egy kissé különösnek tetszik ugyan, de Párisban egész komolyan azon dolgoznak, hogy tözgeből ruhakelmét készíthessenek. Tudvalevő dolog, hogy a tözeg jelentékeny fertőtlenítő és óvó tulajdonsággal bír. Mert holttestel is találtak már tözegretegben, mely daczára annak, hogy 100 évig feküdt ott, teljes épségben megmaradt. Oroszországban a sebészek már régen használják a tözgeből készült kötőszereket, a melyek meglepő hatást gyakorolnak a sebekre. A francia hadügyminiszterium erről értesülve elrendelte a tözgeből készült kötőszerek behozatalát az összes katonai kórházakban. Most pedig dr. Rasurel tesz kísérleteket a

tőzeggel, a melynek szálaiból szövetet, ebből azután alsó ruhát akar előállítani. A tőzegszövet dr. Rasurel állítása szerint valóságos szivattyu, mert a test izzadságát magába szívja és hirtelen megszárad. Nyáron hűsít, télen melegít, viselőjét pedig minden tekintetben megvédi a meghűléstől. A tőzeg-ruhát kíváncsian várják Párizsban a hölgyek és urak egyaránt.

A nők férfiruhája. Sok kritikának vannak kitéve a nők, akik hogy kerékpározhasanak, férfi ruhát öltenek. Pedig ezek a nők igazolva találják eljárásukat alexandriai szent Kelemen pedagógiájának II. könyve 50. fejezetében, hol is ez vagyon megírva Commodus római császár idejéből: „A férfinak csak azért van szüksége ruházatra, hogy védje magát a meleg és hideg ellen és ne inkommodálják őt az évszakok kellemetlen időjárásai. Ha pedig csak ez teszi szükségessé az öltözködést, miért lenne a nő viselet különböző a férfié, mint hogy ez a szükség közös mindkét nemmel, épügy, mint a táplálkozás? Miért lenne öltözetünk különböző, miután ugyanaz a használatuk?”

Kalapdivat. A szeszélyes alaku szalmakalapok még mindig nagy divatba vannak, bár már végórójok közeleg. Divatosak a békakalaphoz hasonló, fátýolszövetből és huzalokból készült kalapok is toll nélkül, pusztán zallagdíszzszel.

Szalagok és rozetták. Az őszi divat hű marad a lengő szalagokhoz és a rozettákhoz is. Az ismert rozetták és mindenféle színű szalagok tüllből és csipkéből igen bájosak. Az őszi toillettek és kalapok szalagjai nem egy színűek, hanem tarkáztak. Az anyag, melyből készülnek, rendszeren faille, atlasz, tafetta és moiré. Petyes, vagy virággal beszótt szalagokat is előszeretettel használnak.

Apróságok.

Üzleti szellem.

— Mennyit kell a kis fiamért Kassáig fizetni?

— Ha még nincs négy éves, semmit.

— Helyes. És ha nem viszem el magammal a fiamat, mennyit engednek el az én jegyem árából.

*

Modern geográfia.

— Ha a Hymalayát látná nagysád: az aztán a hegy; a Lomnicz valóságos vakandurás hozzáképest.

— Hát járt már a doktor ur Indiában?

— Nem. De éppen most irtam róla egy utleirást.

*

Egy csapás a másik után.

— Poéta: . . . És éppen, midőn a hűtlen miatt szívem majd megszakadt, fedeztem fel magamban a költői vénát, és irtam az első versemet: . . .

— Hja, egyik csapás a másikat követi.

*

A dohánytőzsdében.

— Hogyan, gróf ur, két krajczáros szirokat? mikor mindig 50 krajczárosokat szokott szivni?

— Oh ezeket barátaim számára tartogatom.

*

Gyöngéd férj.

Nő: Itt a nevem napja, de úgy látszik, nem akarsz tudni róla.

Férj: Jól tudom, hogy a nő, ha a 30 évet meghaladta, nem szereti, hogy ha növekedő éveinek számát bármily alkalommal emlegetik előtte.

*

Vásár.

Nő: Igazán vannak férfiak, akik nejeiket eladják?

Férj: Oh kérlek, mindig vannak együgyűek, akik bármit is megvesznek.

*

A jó feleség.

Asszony; Tegnap éjjel megfoltoztam a mellényed zsebét. Ugy-e, hogy jó feleség vagyok?

Férj: Ugy van édesem. De hát honnan tudtad, hogy a mellényem zsebe lyukas?

Akasztófa-humor.

Pap (az elítélthez): Mielőtt itt hagyná ezt az árnyékvilágot, közölje velem utolsó kívánságát.

Elítelt: Szeretném megtanulni a zongorázást.

*

Csalhatatlan jel.

Egy házimester hirtelen halt meg. A doktor nem bizott benne, hátha tetszhalott. Kinyilatkoztatta, hogy ezt bajos megállapítani. A házimesterné közbe szólt:

Kérem orvos ur, én majd esengetek, ön mutasson neki öt krajczárt. Ha nem nyul utána, meg van halva.

Biró előtt. Panaszos: Annyi gorombaságot vágott a fejemhez a vádlott, hogy két pofont szívesebben vettem volna!

Vádlott: Az Istenért, miért nem mondta ezt akkor?

* * * **Vendéglőben.** Ur (leül és unatkozva bámul az étlapra): Pinczér!

Miska: Parancsol nagyságos ur?

Ur: Nesze itt a borralalód, (egy hatost ad neki) de most mond meg, mit ajánlhat.

Miska: (sugva): Egy másik vendéglőt, nagyságos uram!

Közgazdaság.

— Budapesti értéktőzsde. —

Budapest, 1894. aug. 16.

A „Belvárosi bank és váltó üzlet“. Hecht Samu Kossuth Lajos-utca 13. jelentése a „Debreczeni Lapok“ részére.

Az elmúlt hét a hitelrészvények heti Ugy az osztrák, mint a magyar hitelbank félévi mérlege publikáltatott és a tőzsdén kedvező hatást idézett elő. Az osztrák hitelintézet mérlege ugyan körülbelül 350 ezer frttal csekélyebb nyereséget tüntet ki, mint a tavalyi, de még nincsen benne a valutaüzletekből eredő haszon teljesen elszámolva. — A magyar hitelbank félévi mérlege a tavalyihoz viszonyítva 36 ezer frt nyereség többlettel zárult. Ezen kedvező félévi mérleg hatása következtében, ugyszintén újabb üzletek kilátása reményében részvényei 6 frttal emelkedtek.

Helyi papirook árfolyamai negtartották szilárdságukat, különösen a városi villamos részvények rohamosan emelkedtek nagyobb bevételek és a földalatti vasut építkezésének megkezdése miatt. — Pénzbőség és ennek következtében alacsony kamatláb jellemzi a mostani piacot, mi az árfolyamok emelkedésére és a könnyű prolongásra kedvező hatást gyakorolt.

A járadékpiac szilárd de üzlettelen. — Valuta és ércváltó változatlan.

A lefolyt hét nevezetesebb áringadozásai a következők:

Magyar hitel	452.50.—458.25.
Leszámitolób.	273.25.—275.50.
Városi villam	241.—251.50.
Államvasut	352.50.—357.50.
Osztrák hitel	362.50.—365.20.
Jelzálogbank	251.—256.—
Rimamurányi	264.50.—267.25.

Debreczeni Ingatlanok forgalma.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál f. évi aug. 18—25-ig.

1. A Szvetic leány nevelő intézet veszi a debreczeni izraelita hitközség szt-anna utca 2542. 2544. sz. házat 60.000 frtért.

2. Megyesi Ferencz és neje Nagy Julianna veszik Weiszbürg Teréz ondódi földét 1000 frtért.

3. Miklósy Gyula veszi Bészler Károly és neje Horváth Erzsébet n. hatvan utca 1556. sz. házat 17 frtért.

4. Kemény János és neje Kovács Julianna veszik. Kis András és neje Kis Julianna ispotály utca 3477. sz. házat 9000 frtért.

5. Boldog József és neje Bereczki Sára veszik. Szentkirályi István ondódi földét 870 forintért.

6. A debreczeni izraelita hitközség veszi özv. Molnár György és Linkner Johanna N.-Várad utca. 2204, 2205 sz. házat 55000 frtért.

7. Gyulai Jánosné Szoboszlai Mária veszi Erdős János és neje Kis Julianna csapó kerti szőlőjét 700 frtért.

8. Ujfalusi Gábor és neje Dézsi Julianna veszik Csoszák István és neje Enlöd Erzsébet ondódi földét 760 frtért.

9. Horváth József és neje Müller Róza veszik Manisz Péter téglás kerti szőlője egy részét 150 frtért.

Felhívás a szülőkhöz!

Azon szülőknél, kik fiaikat a német nyelv elsajátítása végett Szepességre küldeni óhajtják, tanácsoltatik azokat P o d o l i n b a, hol kegyes tanítórendi algymnasium is van, küldeni és pedig azért, mert:

1. A lakosság Podolinban kizárólag német ajku s a német nyelvet csakis ily helyen sajátíthatja el a gyermek.

2. A podolini gymnasium négy osztályában a tanuló ifjuság száma alig haladja meg a 100-at s így annak már kisebb számánál fgvva a tanári kar mind erkölcsi, mind előmeneteli tekintetben, nagyobb felügyeletet gyakorolhat.

3. A havonkinti teljes ellátás 12 frttól 25 frtba kerül; a lakások már kárpáti levegőnél fogva egészségesek, az élelmezés pedig a fizetéshez képest kitünő s hogy a gyermekek tisztán járjanak, arra a tanári kar a városi előjárósággal együtt felügyel.

4. Az utazás Podolinig is igen könnyű és olcsó, miután vasuti állomás helyben van. Különben mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál Lippóczy Vilmos városi főbíró.

Podolinban, 1894. augusztus 11-én.

Rusch Pál,
jegyző.

Lippóczy Vilmos,
városi főbíró.

Friss töltésű

Bikszádi viz

egy ládával 5 frt

Szabó Zsigmondnál.

A láda 40 üres üveggel 2 frt 50 krért vissza vétetik.

ÚJ GŐZMALOM MEGNYITÁS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

== a szivargyárral szemben ==
saját telepemen ujonnan épült

gőzmalmomat

augusztus 2-án

üzembe bocsájtom.

Kérem becses pártfogásukat s igérem, hogy pontos és gyors kiszolgálásban fognak részesülni.

Kiváló tisztelettel

Somogyi Imre.

